

Plenaire debat concurrentievermogen

Op 14 mei debatteert de Tweede Kamer met minister Beljaarts (EZ) over het Draghi-rapport, dat waarschuwt voor Europa's afnemende concurrentiekracht ten opzichte van de VS en China. Geneesmiddelenontwikkeling is volgens Draghi één van de tien cruciale sectoren, maar Europa raakt achterop door lage R&D-investeringen, een zwak innovatieklimaat en trage regelgeving.

De Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen (VIG) roept het kabinet en de Tweede Kamer op om het voortouw te nemen en Nederland innovatieleider te maken op het gebied van geneesmiddelenonderzoek en -ontwikkeling. Wij pleiten voor de oprichting van een sectortafel als stap richting stabiel, voorspelbaar en samenhangend beleid waarin innovatie-, gezondheids- en milieubelangen goed op elkaar zijn afgestemd.

Samenhang tussen beleidsterreinen

Kabinetsvisie biotechnologie

Met de biotechnologievisie en de daarin gekozen 'end-to-end' benadering geeft het kabinet een duidelijk signaal af: Nederland wil in 2040 tot de kopgroep behoren in de ontwikkeling, productie en het gebruik van met biotechnologie ontwikkelde producten. Dit sluit goed aan bij de ambities van de sector. De focus op sterke wetenschap, publiek-private samenwerking binnen een aantrekkelijk investeringsklimaat en een goed ontwikkelde thuismarkt biedt een solide basis.

Tegelijk is versterking van het innovatiebeleid nodig. Het verbeteren van de WBSO, Innovatiebox en prikkels voor R&D zijn essentieel om de Lissabon-norm van 3% bbp voor R&D in 2030 te halen. De kabinetsbrief actieplan R&D is een goede eerste stap en het Pact voor het Ondernemingsklimaat biedt kansen. Belangrijk aandachtspunt blijft de samenhang tussen de verschillende initiatieven.

Bescherm intellectueel eigendom

Eerder riep de VIG het kabinet en Tweede Kamer op om in lijn met Duitsland en België op te komen voor behoud van de huidige voorwaarden rond intellectuele eigendom. De herziening van de EU-geneesmiddelenwetgeving verkort de basisbescherming van acht jaar na EMA-goedkeuring. Dit jaagt investeringen weg terwijl geneesmiddelenontwikkeling voor investeerders een onzeker proces is: gemiddeld bereikt slechts één op de tienduizend stoffen de eindfase als therapie voor patiënten. Behoud van de huidige beschermingstermijn is daarom essentieel voor toekomstige geneesmiddelenontwikkeling en Europa concurrerend te maken

Toegang tot innovatie

Bij een goed ontwikkelde thuismarkt hoort voorspelbare en snelle toegang tot innovatie. Door prijsonderhandelingen wachten Nederlandse patiënten gemiddeld 450 dagen na EMA-registratie op innovatieve therapieën die voor hen levensverlengend of zelfs levensreddend kunnen zijn. Nederland scoort daarmee goed op betaalbaarheid, maar slechter als het gaat om beschikbaarheid voor patiënten. Doordat de toegang tot innovatie in Nederland achterblijft ten opzichte van omliggende landen, is het voor fabrikanten minder aantrekkelijk om hier te investeren in productie.

Milieuwetgeving

Milieuwetgeving, zoals de herziening van de Richtlijn Stedelijk Afvalwater, heeft een directe invloed op het Europese (en nationale) vestigingsklimaat en concurrentievermogen. Het is een gemiste kans wanneer initieel goede beleidsvoorstellen onvoldoende oog hebben voor effecten op andere terreinen en elkaar daarom afzwakken in plaats van versterken. Om onbedoelde gevolgen te voorkomen, is samenhangend beleid essentieel. Een belangrijke eerste stap zou zijn om bij nieuwe Europese (milieu)beleidsvoorstellen standaard het effect op innovatie-, investerings- en concurrentiekracht mee te nemen.

Economische bijdrage innovatieve geneesmiddelensector

Aanwezigheid van het innovatieve bedrijfsleven

Bedrijfsleven

Wetenschap

36 geneesmiddeldrukkers
in Nederland¹

30.000 werknemers¹

€ 6,8 mld.
waarde van de primaire
productie van geneesmiddelen¹

€ 11,2 mld.
overschot handelsbalans⁴

5% verwachte
groei in 2025²

€ 197.200
Toegevoegde waarde per werknemer per jaar³

< € 2 mld.
Publiek-private investeringen
via Groeifonds⁷

2.000 LSH bedrijven⁸

230 bedrijven ontwikkelen
geneesmiddelen⁵

€ 900 mln.
R&D investeringen farmabedrijven
in Nederland⁸

395 geneesmiddelen in ontwikkeling
bij Nederlandse bedrijven⁸

2.464
klinische onderzoeken gestart tussen 2018 en 2022⁶.
Vooral in oncologie (33%), auto-immuun aandoeningen
(19%) en ziektes van het centrale zenuwstelsel (15%)⁶

Bronnen: (1) KPMG (2024) Footprint studie geneesmiddelen in Nederland; (2) Na twee jaar krimp klaart lucht in 2025 op voor de industrie; (3) PWC (2024) Economic footprint of the pharmaceutical industry in Europe; (4) EFPIA (2024). The Pharmaceutical Industry in Figures; (5) Biotech Gate (2025) Dutch Life Science Trend Analysis 2025; (6) Citeline (2025) The Netherlands Positioning within the European Clinical Trials Ecosystem; (7) Topsectoren (2024) Bidbook; (8) Eigen cijfers Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen: € 500 mln leden VIG, € 400 mln schatting overige farma- & biotechbedrijven.